

AH 4081
2021Z13832

Antwoord van minister Grapperhaus (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 14 september 2021)

Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020-2021, nr. 3687

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht van de NOS 'Onschuldige vrouw maanden in doodsangst na bedreiging Amsterdamse undercoveragenten'? Wat is daarop uw reactie?¹

Vraag 3

Is deze inzet wat u betreft wenselijk en proportioneel? Is dit toegestaan en zo ja, op welke juridische grondslag?

Vraag 4

Is dergelijk verkregen 'bewijs' wel rechtsgeldig?

Antwoorden op vraag 1, 3 en 4

Ik ben bekend met het bericht. Gelet op de samenhang in de vragen heb ik het mij gepermitteerd de vragen te clusteren.

Op 29 juli jl. heeft de Rechtbank Amsterdam een verdachte veroordeeld tot een gevangenisstraf van 12 jaar wegens doodslag.² In haar uitspraak heeft de rechtbank zich ook uitgelaten over de toegepaste opsporingsmethode, waarbij op grond van een afgegeven bevel tot stelselmatige informatie-inwinning ex artikel 126j Wetboek van Strafvordering (verder: Sv) een derde (een ander dan de verdachte zelf) is benaderd door undercoveragenten. Tegen het vonnis van de Rechtbank is hoger beroep ingesteld door het Openbaar Ministerie (OM).

¹ NOS, Onschuldige vrouw maanden in doodsangst na bedreiging Amsterdamse undercoveragenten, 13 juli 2021, <https://nos.nl/regio/noord-holland/artikel/156144-onschuldige-vrouw-maanden-in-doodsangst-na-bedreiging-amsterdamse-undercoveragenten>

² ECLI:NL:RBAMS:2021:3941

Allereerst hecht ik eraan te benadrukken dat het mij als minister niet past oordelen te geven over individuele strafzaken, in het bijzonder wanneer er nog juridische procedures lopen.

Ik kan wel ingaan op het juridisch kader. Het algemene uitgangspunt bij de inzet van de bevoegdheid stelselmatige informatie-inwinning is dat ambtenaren daarbij geen strafbare feiten mogen plegen.³ Daarnaast moet de inzet proportioneel en subsidiair zijn. Het is uiteindelijk aan de strafrechter om de feiten en omstandigheden van het geval daarbij te wegen. De rechter en de verdediging moeten worden geïnformeerd over de inzet van deze methode in het kader van de behandeling van de strafzaak, tenzij onder zeer bijzondere omstandigheden de rechter-commissaris heeft toegestaan om melding hiervan in het dossier achterwege te laten (artikel 126aa leden 1 en 4 juncto artikel 149b Sv). Daarnaast verplicht de wet degene ten aanzien van wie de bevoegdheid tot stelselmatige inwinning van informatie is ingezet daarover te informeren, zodra het belang van het onderzoek dat toelaat (artikel 126bb Sv).

Vraag 2

Wat vindt u ervan dat onschuldige burgers worden bedreigd door de politie of in ieder geval dat deze vrouw het gevoel had te worden bedreigd door wat achteraf de politie blijkt? In hoeveel andere gevallen heeft de politie deze tactiek ook gebruikt?

Antwoord op vraag 2

Zoals gezegd kan ik niet ingaan op individuele zaken. Op basis van het juridisch kader kan in u mededelen dat de inzet van bijzondere opsporingsbevoegdheden een verregaande inbreuk kan maken op de rechten van burgers. Daarom zijn er voorwaarden verbonden aan de inzet van bijzondere opsporingsbevoegdheden. Zo is voor de inzet van de bevoegdheid stelselmatige informatie-inwinning een bevel van de officier van justitie nodig. Het is in voorkomend geval aan de rechter om over de rechtmatigheid van de inzet te oordelen.

De politie en het OM beschikken niet over cijfers waaruit blijkt hoe vaak een vergelijkbare methode als in onderhavige zaak is toegepast in andere opsporingsonderzoeken.

Vraag 6

³ In de Aanwijzing opsporingsbevoegdheden van het openbaar ministerie wordt aan dit onderwerp bij de stelselmatige inwinning van informatie apart aandacht besteed.

Welke stappen heeft het OM gezet om deze vrouw tegemoet te komen voor hetgeen haar is aangedaan toen bekend werd dat undercoveragenten haar hadden bedreigd?

Antwoord op vraag 6

Aangezien er nog een juridische procedure loopt, past het mij zoals gezegd niet om in te gaan op deze casus.

Vraag 5

Deelt u de mening van de hoogleraar in het artikel dat er betere regels moeten komen met betrekking tot de inzet van undercoveragenten?

Vraag 7

Wat gaat u eraan doen om te voorkomen dat undercoveragenten op deze wijze mensen bedreigen?

Antwoord op vraag 5 en 7

In ons rechtssysteem zijn waarborgen opgenomen om de grondrechten van burgers te beschermen tegen ongeoorloofde inbreuken op die grondrechten door de overheid, in dit geval politie en justitie. De strafrechter heeft daarbij de belangrijke rol om toe te zien dat in concrete zaken het optreden van politie en justitie niet de grenzen is overgegaan.